

Omsorgskontoret
Elisabeth Viman Ann-Britt Olofsson Anders
Petersson

2018-01-19

Dnr ON 2017-463
Dnr ÄN 2017-363
Dnr KS

Omsorgsnämnden

Parboendegaranti i Linköpings vård och omsorg, svar på motion (KD)

Förslag till omsorgsnämndens beslut

1. Uppdrag ges till omsorgskontoret att ta fram riktlinjer för hur enheter inom bostäder med särskild service kan erbjuda möjlighet till sammanboende.

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås besvara motionen med att en parboendegaranti för alla enheter inom äldreomsorgen är införd.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Omsorgsnämndens och äldrenämndens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen besvaras med att en parboendegaranti för alla enheter inom äldreomsorgen är införd, samt att omsorgsnämnden uppdragit åt omsorgskontoret att ta fram riktlinjer för hur enheter inom bostäder med särskild service kan erbjuda möjlighet till sammanboende.

Ärende

Yvonne Svalin och Magnus Engström, Kristdemokraterna, föreslår i en motion att kommunfullmäktige ger omsorgs- och äldreförvaltningen i uppdrag att i enlighet med motionens intentioner införa en parboendegaranti som innebär att alla enheter för särskilt boende inom äldreomsorgen och alla enheter inom boende med särskild service enligt LSS ska erbjuda möjligheten att bli sammanboende.

I Linköpings kommun är en parboendegaranti för äldre där minst en person har behov av särskilt boende enligt socialtjänstlagen redan införd.

I bostäder med särskild service enligt LSS finns möjlighet för parboende i servicebostäder. Om bostaden är för liten för att ska kunna bo tillsammans försöker man ge paret möjlighet att byta till större lägenhet.

I gruppboendestäder enligt LSS är möjligheten till sammanboende begränsad, bland annat därför att en gruppboendestad maximalt får inrymma 6 personer.

Omsorgskontoret föreslår att uppdrag ges till omsorgskontoret att ta fram riktlinjer för hur enheter inom boende med särskild service kan erbjuda möjligheten till sammanboende.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, parboendegaranti i Linköpings vård och omsorg, svar på motion (KD).docx

Bakgrund

Yvonne Svalin och Magnus Engström, Kristdemokraterna, föreslår i en motion att kommunfullmäktige ger omsorgs- och äldreförvaltningen i uppdrag att i enlighet med motionens intentioner införa en parboendegaranti som innebär att alla enheter för särskilt boende inom äldreomsorgen och alla enheter inom boende med särskild service enligt LSS ska erbjuda möjligheten att bli sammanboende.

I Linköpings kommun är en parboendegaranti för äldre där minst en person har behov av särskilt boende enligt socialtjänstlagen redan införd. Under 2017 har alla par beviljats boende inom tre månader. Det är dock inte alla som önskar bo tillsammans i samma lägenhet. Lika ofta önskar man bo i varsin vårbostad men på samma enhet.

I bostäder med särskild service enligt LSS finns möjlighet för parboende i servicebostäder. Om bostaden är för liten för att ska kunna bo tillsammans försöker man ge paret möjlighet att byta till större lägenhet.

I sammanhållna gruppboendestäder enligt LSS däremot är möjligheten till sammanboende begränsad. Det beror bland annat på en dom i Högsta förvaltningsdomstolen (RÅ 2000 ref 42) som slår fast att en gruppboendestad maximalt får inrymma 6 personer.

Kommunala mål

Alla människor ska ges förutsättningar att leva ett hälsosamt liv och ha en meningsfull tillvaro med inflytande över sin vardag. Den som är i behov av stöd och hjälp ska kunna få det enkelt. Stöd-, vård- och omsorgsinsatser ska utmärkas av trygghet, hög kvalitet och ökat självbestämmande för den enskilde samt goda arbetsvillkor för personalen.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Kommunens riktlinje för parboende inom särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen (antagna av äldrenämnden och socialnämnden)

Linköpings kommun tillämpar en parboendegaranti för äldre personer (punkt 5.7 Riktlinje för insatser enligt socialtjänstlagen) vilket innebär att makar eller sammanboende där den ena personen har ett omsorgsbehov eller där båda makar eller sammanboende har ett omsorgsbehov och som önskar bo i samma bostad har rätt till ett gemensamt boende. Parboendegarantin omfattar boende tillsammans i servicelägenhet eller boende på vårbostad. På vårbostäderna finns dubblettrum som består av ett gemensamt större rum eller 2 mindre lägenheter med en dörr emellan. Servicelägenheterna är på ca 65 kvadratmeter. Parboende i vårbostad är biståndsbedömt. Lagrummet som tillämpas då den medflyttande inte har omvårdnadsbehov är 4 kap. 1c § socialtjänstlagen:

”För den som har beviljats bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott. Första stycket gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i särskild boendeform.

Omvårdnadsavgift tas ut för den som har behov av omvårdnad. För vårdbostad och servicelägenhet fattas biståndsbeslut endast för den som har ett omvårdnadsbehov.

Dubblottlägenhet på vårdbostad är ett kategoriboende. I enlighet med Linköpings kommuns parboendegaranti upprättas en bilaga till hyreskontraktet som reglerar vad som händer då behovet av parboendebostad inte längre föreligger, t ex vid dödsfall eller flyttning. Om det finns önskemål att bo kvar i vårdbostaden erbjuds man vårdbostadslägenhet för en person inom samma enhet.”

Särskilt boende enligt LSS För bostäder med särskild service enligt LSS finns inga särskilda riktlinjer för parboende. I samtliga servicebostäder enligt LSS finns möjlighet till parboende. Oftast är servicebostäderna tillräckligt stora för att två personer ska kunna bo tillsammans. I annat fall försöker man ge paret möjlighet att byta till en större lägenhet.

För personer som bor i gruppboende gör IVO bedömningen att det maximalt får bo 6 personer i en gruppboende, baserat på ett prejudicerande rättsfall från Högsta förvaltningsdomstolen där sex personer är godtagbart (RÅ 2000 ref 42). Möjligheten till parboende i gruppboende skulle dock kunna lösas så att paret får varsin lägenhet i gruppboende, såvida båda har rätt till gruppboende enligt LSS.

Enligt lagens mening är en gruppboende tänkt för den som har omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov med behov av kontinuerlig närvaro av personal. Att det i denna boendeform även skulle kunna bo personer utan detta behov nämns inte.

Beroende på stödbehov kan man hellre tänka sig att en person som bor i gruppboende som önskar bli sambo, vid ett samboförhållande kan byta boendeform till en servicebostad. Hittills har det varit ytterst ovanligt att frågan om parboende i gruppboende aktualiserat.

Utredning

I Linköpings kommun finns särskilt boende i form av servicelägenheter och vårdbostäder. Av kommunens ca 740 servicelägenheter är mer än 700 lägenheter om två rum och kök. Samtliga dessa kan användas för parboende.

Beträffande vårdboende finns det

- 3 dubblettlägenheter (för sex personer) för demenssjuka
- 6 dubblettlägenheter vid sjukhemsboende
- 15 dubblettlägenheter vid ålderdomshem (därtill kommer 20 lägenheter vid Kanalgården som kan användas för par då lägenheterna har 2 r o k.)

Med anledning av motionen har omsorgskontoret begärt in uppgifter från socialförvaltningen om efterfrågan på parboende. Socialförvaltningen framför att även i de fall man söker om parboende efterfrågas bostad på samma vårdboende men inte i samma lägenhet. Socialförvaltningen bedömer att ungefär hälften av de sökande önskar bo i samma lägenhet och hälften önskar boende i samma hus men inte i samma lägenhet.

Totalt finns det 24 dubblettlägenheter, vid 8 olika vårdboenden, där man kan bo två personer i samma bostad. Därtill kommer 20 lägenheter på Kanalgården. På Kanalgården är lägenheterna 2 r o k, ca 65 kvadratmeter och därmed tillräckligt stora för makepar även om de inte är parboende. Sammanfattningsvis har 9 vårbostäder av totalt 39 tillgång till dubblettlägenheter.

Nedan redovisas de ansökningar som inkommit uppdelade på sjukhem, ålderdomshem och demensboende.

Sjukhem

Två ansökningar om dubblettlägenhet och 1 ansökan från en make/maka där den andra parten redan bodde på sjukhem. Samtliga har fått erbjudande inom tre månader.

Ålderdomshem

Sju ansökningar om dubblett och en ansökan där make/maka redan bor på demensboende och där den andra parten önskar boende på samma enhet. En ansökan har återtagits och sex har fått erbjudande inom tre månader.

Demensboende

Fyra ansökningar om dubblett och fyra ansökningar där makarna önskar bo på samma enhet men i varsin lägenhet. En ansökan har återtagits, sex personer har fått erbjudande inom tre månader och en väntar på erbjudande.

Sammanfattningsvis har alla som önskat att antingen bo tillsammans i dubblett eller i varsin lägenhet erbjudits boende inom tre månader.

Under våren har det varit ett högt betalningsansvar vilket gjort att flera dubblettlägenheter i kommunen används som korttidsboende vid situationer då inget par ansökt och beviljats parboende.

Utvecklingen med sammanhållna servicehus där en utförare ansvarar för alla vård- och omsorgsinsatserna kommer även att kunna möta behov hos makar med mer omfattande behov. Servicehus finns på ett 30-tal adresser och mer än 700 lägenheter är 2 rum och kök och lämpliga för två personer.

Bostad med särskild service enligt LSS

Under det senaste året har ingen ansökan om parboende kommit in till socialförvaltningen.

Samråd

Samråd har skett med socialförvaltningen som bedömer att det finns tillräckligt med dubletter för de par som önskar bo tillsammans. Samråd har även skett med socialförvaltningen när det gäller parboende i särskild bostad enligt LSS.

Samråd har skett med Kommunala Pensionärsrådets beredningsutskott som tillstyrker förslaget.

Uppföljning och utvärdering

Omsorgskontoret följer varje månad kösituationen för särskilt boende och rapporterar detta till Omsorgsnämnden och Äldrenämnden.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Ej påkallat.

Kommunledningsförvaltningen

Omsorgskontoret

Paul Håkansson

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen